

ІНЖИНІРИНГ ЯК ПЕРЕДУМОВА ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНОГО МАШИНОБУДУВАННЯ

Жежуха В.Й.

Національний університет «Львівська політехніка»

В умовах ринкової економіки важливим її сектором традиційно є промисловість, у т.ч. і машинобудування. Вони – не лише передумова технологічного розвитку будь-якої держави, а й запорука її економічної незалежності. Як відомо, за останні роки в Україні було розроблено і впроваджено чимало різноманітних програм розвитку машинобудування, однак, попри це, очікуваних результатів досягнуто не було. Навіть більше – вітчизняне машинобудування ще більше заглибилося у кризу. Наслідок цього сьогодні – банкрутство ще донедавна відомих машинобудівних підприємств, низький рівень конкурентоспроможності продукції машинобудування, високий рівень матеріало- та енергомісткості машинобудівного виробництва, низький рівень гнучості технологічних процесів у машинобудуванні, застарілість виробничих потужностей тощо.

Усе вищенаведене свідчить про важливість і необхідність впровадження докорінних змін у вітчизняному машинобудуванні з акцентом на інноваційно-технічне й технологічне оновлення виробничих процесів. Досвід економічно розвинутих країн свідчить про важливу роль у цьому інжинірингу й інжинірингових підприємств. Слід констатувати, що в Україні інжиніринг як інструмент розвитку машинобудування ще не набув свого поширення. Відтак, важливим завданням є вивчення іноземного досвіду використання інжинірингу і діяльності інжинірингових підприємств.

Як свідчить вивчення теорії і практики, в економічно розвинутих державах інжинірингові підприємства є важливим елементом інноваційної інфраструктури. Вони беруть активну участь у процесах створення інноваційних технологій, їхній купівлі-продажу, а також модернізації, виступають генпідрядниками, володіють детальними базами даних щодо різних ліцензіарів, постачальників та виробників обладнання. Асортимент послуг інжинірингових компаній включає також розроблення проектно-кошторисної документації, техніко-економічне обґрунтування, ліцензування виробництва, сертифікацію продукції, вибір виробників чи постачальників обладнання, його монтаж, пусконаладжувальні роботи, реалізацію інжинірингових проектів «під ключ», комплекс системних рішень для замовників, постійний моніторинг інжинірингових проектів тощо. Як, зокрема, зазначає В. Мясников [1], в економічно розвинутих країнах

інжинірингові підприємства – це «з'єднувальна ланка між конструкторським бюро і заводом». Перше обирає таку організацію та призначає її гендиректором. Інжинірингова компанія розробляє технологію і обирає субдиректора, який проектує споруду. При цьому, така споруда й уся інфраструктура проектується під конкретні технології, враховуючи розміщення технологічних ліній. Зрозуміло, що тільки у цьому випадку доцільно стверджувати про можливість забезпечення інноваційного розвитку.

Варто зауважити, що, на відміну від вітчизняного інжинірингу, інжинірингові угоди в економічно розвинутих країнах – це нерідко контракти на сотні сторінок. В Україні ж такі контракти містять у кращому випадку 5-7 сторінок і ще декілька додатків. Цікавим є теж і те, що згідно статистики у нашій державі фактично не представлені відомі іноземні інжинірингові компанії, які мають чималий досвід реалізації інжинірингових проектів.

В економічно розвинутих країнах поширеною є практика формування т.з. інжинірингових кластерів задля більш ефективного використання інженерних кадрів. В Україні ж вітчизняний «прототип» інжинірингових компаній – це сформовані ще за часів СРСР проектні організації, у яких працює близько десятка осіб, які здебільшого орієнтовані на виконання поставлених їм адміністративних завдань, а не на генерування інноваційних рішень.

Таким чином, в Україні слід докорінно змінити розуміння ролі і значення інжинірингу як каталізатора інноваційних перетворень у вітчизняному машинобудуванні. Інжинірингові підприємства повинні стати генератором технологічного розвитку, а не лише (як уже сформувалось) знаряддям «відмивання» коштів. Це все повинно здійснюватися на тлі ефективно функціонуючих правових норм їхнього функціонування.

І. Мясников В. Фиктивную модернизацию остановят инжиниринговые компании / В. Мясников // Независимая газета. – 23.08.2013.